

ГАЗЭТА ВЫХОДЗІЦЬ РАЗ У ТЫДЗЕНЬ — ЦАНА 50 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND”THE BELORUSSIAN NEWSPAPER
„THE FATHERLAND”

№ 14—15 (549—550)

Вялікдзень 1961 г.

ГОД ВЫДАНЬЯ 15

Божай Міласьцю

**Свяшчэнны Сабор Япіскапаў Беларускае
Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы на Чужыне
да ўсячеснага духавенства, пра падобнага манаства і усіх багалюбных
верникаў нашых на чужыне і на бацькаўшчыне праўбываючых.**

Вялікоднае Архіпастырскае Пасланьне УЛЮБЛЕНЫМ ДЗЕЦІМ НАШЫМ!

Адкуль гэта штогоду, у цудоўную поўнач, па ўсім сьвеце раздаеща велічную й радасную вестку: ХРЫСТОС УВАСКРОС! Хто яе прыносяць нам? Яе прыносяць нам Ангелы з Неба: «Што шукаець жывога між памерлымі? Яго няма тут: Ен УВАСКРОС!» (Лк. 24, 5-6).

І душамі сваімі мы адчуваєм гэтыя далёкі сьеўпей Ангелаў, якія славяць Уваскрасенне Хрыстоваса ў Небесах. Памалу сьеўп гэтыя выходзіць на зямлю, прыбліжаецца да нас, і мы ўжо разам з Ангеламі натхнёна племем: ХРЫСТОС УВАСКРОС із мертвых, съмерцию съмерца паканаў, і тым што ў грабох, жыццё дараваў! І новае, съветлае, радаснае жыццё магутнымі хвалімі ўлівецца ў нашыя душы, абаўляе іх, падымае на вышыні Небесныя! Чалавек у гэтыя сладкыя мамент адчувае боскасць душы свае, чуе слова Господа: «Хоць і скажаў Я: вы — багі, усе вы сыны Усіяўшнага» (Іс. 81, 6).

І на дзіве, што ў гэтыя сладкыя мамент бясконае Любові Божае да нас, мы забываємось на ўсе свае турбты і клопаты, смуткі і жалібоў, мы ўжо падняліся вышэй сябе, выйшлі з свайго съміротнага цела, злучыліся з Ангеламі і на крэлыях Вялікоднае радасці падняліся на такую вышыню, дзе ўжо няма ніякое варожасці і зла, дзе ўжо матерыялна-праможаная духам, дзе ўжо людзі твораць адну брацкую сімейку, адно Цела з Хрыстом, Каторы УВАСКРОС, пекла-съмерці перамог, каб і нас уваскрасіць да жыцця вечнага, падняць ад зямлі да Неба. Таму мы так натхнёна і спяваем на Вялікдзень: Учора пахавана мяне з Табою, а сяньня: Ты УВАСКРОС, і я ўстаю з Табою!

Устаю, каб падобна Жонам Міраносцям і сьв. Апосталам, стаца прычасцікам Боское Славы Твае, каб разам з Табою натхнёна ўсклініць усім сваім суродзічам: Радуйцеся! Радуйцеся, бо радуюцца ѹ веселяцца Неба і зямля, увесі съвет, усякае стварэнне, бо зямля ўжо ізноў злучылася з Небам! Но пракляцьце ўжо зьнітае за яе, бо па ёй хадзіў Сам Бог у нашым целе, багаславіў яе, і ўсіх нас! Так, Ласка Божая на Вялікдзен звязе на толькі ў сэрцах і душах нашых, але і па ўсіх зямлі. Усё кругом радуюцца ѹ веселяцца, бо настаў час перамогі Неба над пеклам, добра над злом, свабоды над няволю, бо-ж Сам Творца ўсяго скажаў: Радуйцеся!

І ў гэтай радасці сваёй мы гатовыя з любоўю абніць увесі съвет, кожнага, навет няпрыяцеля, абдарыць чыстым Вялікодным пачалункам, кожнаму скажаць: браце, радуйся! Но: ХРЫСТОС УВАСКРОС! І мы, як нашыя Архіпастыры, съпішым падзяліцца з вами, дарагі браты і сёстры, гтаю съвятою Вялікоднае радасцю ўсіды: на выгнанніх, у дома, на катаргах і высылках, у духу сваім усіх вас абымаем і цалуем. Усім вам жадаём той радасці незабыўнай, якая яшчэ так нядайна звязла ў сэрцах нашых суродзічаў на Вялікдзен у нашай любай, сладкай, веснавымі краскамі ўквечанай Беларусі!

Няхай-ж ая сумуюць сэрцы нашыя, што наша любая Бацькаўшчына ўсё яшчэ, перажывае сваю галготу. Адсюль, з вольнага съвету, мы пашлем нашаму шматлакутнаму народу радаснуювестку: ХРЫСТОС УВАСКРОС! Каждая галгота канчаецца ўваскрасеньнем, таму ўваскраснеш і ты, наша любая Маці Беларусь! Пераможнае Свяতло ўваскрасеньня Христовага ўсё мацней звязе ў цемры наше паняволене Бацькаўшчыны, і ніякая «цемра бязбожніцтва не агарнула яго» (Іо. 1,

Господа, будзем прасіц Яго, каб Ен, вызваліўши нас з палону шатана, вызваліў і наша сладкыя народ з ярмі яго. Каб хутчэй прыйшоў той для нас Вялікі Дзень, калі мы вернемся на сваю вольную Бацькаўшчыну, і радасна прывітаем нашых суродзічаў: ХРЫСТОС УВАСКРОС!, нашыя дарагі пакутнікі. Час нашага вызвалення прыйшоў! І гэта стаціца, бо-ж Сам Збаўча наш скажаў: «Неба і зямля прамінуць, але слова Мае не прамінуць» (Мц. 24, 32). А Ягоная воля, гэта: свабода ўсіх людзей і нарадаў, як дзяцей Божых.

І з гтаю Вероят, Любобуй Надзеяй на шчасце вечнае, і скорае вызваленне нашае любае Бацькаўшчыны, вітае вас, ўсячесніцай Айцы, Браты і Сёстры, і ўвесі наш Беларускі Народзе з Вялікім Съветлым Съвятам, троіном Неба і зямлі: УВАСКРАСЕНЬНЕМ, ХРЫСТОВЫМ! З любові да Господа Бога і да свае Бацькаўшчыны дзеля яе ўваскрасень-

Дарагі ў Хрысьце Беларусы!

Свята ўваскрасення Хрыста ёсьць съвятым найвялікшай перамогі: съвята над цемрай, добра над грэхам, жыцця над съмерці. «А калі Хрыстос не ўваскрас, дык і наука наша дарэмная, дарэмная і вера вашая», — пісаў дзесь у палаўні першага стагодзідзя Апостал Павал да вернікаў Каўрнту.

Царква наукае, што Хрыстос праз свае цярпеньне і крыжовую съмерць выслужыў нам жыццё ў вечнае. Вось такім наяўным паказнікам і доказам будучага нашага жыцця зьяўляеца ўваскраслы Хрыстос. «Калі-ж аб Хрысьце апавядзеца, што ён уваскрас зъмртвых, дык і некаторыя з вас кажуць, што няма ўваскрасення мёртвых?» (І Кар. 15, 12).

Так-же Хрыстос выслужыў нам надпрыроднае жыццё, называе інакі жыццё ўмовай аглядання Бога «аблічам у вілічча».

Кажнае жыццё ёсьць прайвай нутранага прынцыпу. Для надпрыроднага жыцця ёсьць неабходным жыць з Хрыстом. Успомнены ўжо Апостал Павал у сваім пасланні да Галатаў цвердзіў: «Я раскрыжаваны разам з Хрыстом. І ўжо я жыву, але жыве ўва мене Хрыстос!» (Гал. 2, 20).

Жыццё ёнайменшай істоты на съвеце ёсьць вялікім пудам. Калі-б хто змог ажыцьці маленькі каменьчык, дык ён даканаў-бы малечнага пачыну, чымся пусціц ракету ў міжзор'е.

Часта аднак, як у матарыяльным, гэтак і ў духовым съвеце съмерць — процілежнасць жыцця — зъяўляеца неабходнасцю для новага жыцця. Хрыстос сам аб гэтым гаварыў: «Затраўды, запраўды кажу вам, калі зерне пшанічнае, упаўши ў зямлю, не замро, то астанецца само адно: а калі замро, то дасць багаты плод.» І тут-же пераходзічы да выяўнення надпрыроднага жыцця далей Хрыстос казаў: «Хто занадта даражыць сваёю душою, загубіць яе; а хто не шчадзіц душы свае на гэтым съвеце, той захавае яе на жыццё вечнае» (Ян. 12, 24-25).

Съмерць Хрыста з кожнага глядзішча была трагедыяй для яго самога, для жыдоўскага выбранага народу, — аднак яна была ўмовай зусім новага жыцця для самога Хрыста й да нас. «А ўсім тым, што прынялі Яго, даў магату стацца сынамі Божымі тым, якія вяруюць у імя Ягонае» (Ян. 1, 12).

У несправядлівым прысудзе на Хрыста быў асуджаны прарок з Галілеі, сын чалавечы, Збаўца доўга чаканы. Калі пару напалочаных асоб палажылі цела Хрыста ў гроб, здавалася, цяжкі камень прыдущы ў ўсё тое, а б чым Хрыстос наукае, за што змагаўся. Здавалася загіне памяць ад дзіцяці Бэтлеему, а б ціхім работніку з Назарэту, а б галілейскім падворцам і настаўніку жыдоўскага народу і ўсяго людства...

Да ўваскрасення Хрыста ёгі ідэялаў, што разам зь ім зыходзілі ў магілу, патрэба было цуду. І ён стаўся. На трэці дзень, так як сам прадказаў, вышаў з гробу, не нарушаючы пічацьця, пакідаючы непарушанымі руць палотнішчаў, што закрывалі съвятыя.

«На бойцеся, — казаў ангел жанчынам ля гробу — бо ведаю, што вы шукаеце Езуса ўкрыжаванага. Яго няма тут: Ен уваскрас, як і скажаў. Хадзеце ѹ паглянцце месца, дзе Господ пад быў паложаны» (Мац. 28, 5-6).

Хрыстос, перамогшы съмерць, пачаў жыць новым жыццём. Больш ён не цярпеў, не адчуваў смагт, матарыяльных перашкодаў. Ен быў у поўным значанні Валадаром сваіх.

Так як цешыліся шчыра Апосталы ѹ съвятыя жанчыны зь перамогі Хрыста, так цешуцца сяняні ўсё хрысьціяне, съвятуючы гадавіну Яго ўваскрасення.

Можа нікто так глыбака і ў так прыгожай паэтичнай форме не апісаў запраўднай радасці чыстай хрысьціянской душы, як гэта зрабіў сьв. Ян Дамаскін, якога г. зв. залаты канон съпяваетца ѹ Усходній Царкве на вялікоднай вутрани.

Усё — неба ѹ зямля, цэлы сусвет заклікаючы да радасці, бо Хрыстос уваскрас!

«Няхай нябёсы належна цешуцца, зямля нарадуецца, няхай съвятые съвятые цэлы бачаны юнчыны: Хрыстос бо ўваскрас, вечная радасць».

«Цяпер усё напоўнілася съвятым: неба, зямля ѹ апраметная, няхай съвятые съвятые ўсё стварэнне Хрыстова зъмртвыхпраўстанье, у ім бо наша моц».

Зусім у тым самым духу і адчуваючы ту ѿ самую радасць Царкву ѹ лацінскім абраадзе съпяваете праславуты твор у Вялікую Суботу пры пасъвячэнні вады, які пачынаецца слававі: «Exultet iam angelica turba coelorum...» — «Няхай цяпер радуецца грамада нябесных духаў...» (Заканчэнне на 2-ой бачыне)

(Заканчэнне з папярэдняга нумару)

Тут можа ўзўнікнуць запытаныне, як гэта Кастусь Каліноўскі й ягона група наагул маглі дапусціць ліквідацыю Варшавай. Часовая правінцыяльная ўраду Літвы й Беларусі, абвешчанага 1 лютага 1863 году, і чаму ён пайшоў на кампраміс з гэтай Варшавай, зрабіўшы пераворот у сяродзіне чэрвеня гэтага ж года ѹ заснаваўшы новы рэвалюцыйны ўрад — **Камітэт, які кіруе Літвой?** У сваёй запісі з 28 лютага 1864 году, пададзенай съледчай камісіі, Кастусь Каліноўскі зазначаў, што «паўстаньне, якое, аднак, успыхнула ў Царстве, заставала Літву зусім непадрыхтаванай у гэтых дачыненіях...». Як ведама й як ужо успіміналася, Кастусь Каліноўскі пілнаваў паўстанье на вясну 1863 году, гэта да тэрміну ўядзення ўстаўных грамат аб скасаванні паншчыны.

Царскі маніфэст з 19 лютага 1861 году пра скасаванне паншчыны быў прынікты сялянствам не як грамата самога цара, але як «выдумка паноў». Сяляне спадаўваліся большага ад цара, пайменна разам з намінальным скасаваннем паншчыны бязвыкупнага надзелу іх зямель, адабранай у паноў. Маніфэст-жжа прадугледжваў надзел сялянства толькі той зямлём, якія заставалася ў іх у часе абвешчаныя гэтага маніфэсту, ды да таго селянін мусіў як выкупіць у пана ці ў дзяржаву. З 1858 году, г. зн. з часу, калі стала ведама пра скасаванне паншчыны й пры якіх умовах, паны началі сілай адбіраць зямлю ў сялян, прыпісаваючы яе да сваіх надзелаў, а ў лепшым выпадку — перасаджваць сялян зь лепшых земляў на пяскі ці балоты. У выніку гэтага ў Ліцьве (Беларусі) пасяля ўзвышчаныя разформы ѹ да апублікавання маніфэсту 1861 году паны захапілі калі 30%, зямлі сялянскіх надзеял, а лік безземельных сялян дасягнуў да 50%. Гэтага запрэду пасяяла думку ѹ сялянства, што іны сталіся абманутымі панамі, а не царскім маніфэстам, і іны пачынаюць чакаць на вясну 1863 году, калі мелася канчаткова развязацца іхнае пытаныне.

На гэтую вясну чакаў таксама Кастусь Каліноўскі ці да мамэнту поўнага разчаравання сялянства ѹ «царскім дары». Да гэтага часу селянін жыў яшчэ марамі ѹ з некаторымі засыярогамі адносіўся таксама да справы Кастусь Каліноўскага. Вось-ж, ўсё гэта спрычынялася і вызначала адносную слабасць **Літоўскага правінцыяльнага камітуту** ѹ руху Кастусь Каліноўскага наагул. Як зазначалася вышэй, справа Кастусь Каліноўскага аслаблялася таксама нястачай съведомага беларускага элементу, а таксама людзей, адданных ягонай справе поўнага вызваленія сялянства, ліквідацыі сацыяльной няроўнасці ды аbstавінаміпольскага засілля ѹ Беларусі. Прымірэньню Кастусь Каліноўскага ѹ ягонай групі з фактам польскага перавороту ѹ Літве садзейнічалі таксама давер апошніх да польскага паўстанья, якое на сваім пачатку запрэду адзначалася прагрэсіўнымі харкатарамі. Ды нарэшце Часовы правінцыяльны ўрад Літвы ѹ Беларусі быў зліквідаваны брутальнай сілай у выніку чаго ѹ сам Кастусь Каліноўскі застаўся арыштаваны на некаторы час.

Ня было магчымым канчаткова разарваць з Варшавай і пры стварэнню Камітуту, які кіруе Літвой. А гэта з наступных прычынай. Падчас кіраўніцтва паўстаньнем у Беларусі **Аддзелам, які загадвае правінцыяльны ўрад** (Варшава) развой паўстанья тут затрымаўся ды паставуло стаў спадзяц. Польскія кіраўніцтва адштурхнула ад паўстаньня беларускіх сялянства съкіраўшыся яго навет як супрэц паноў, так і супрэц польскага паўстанья наагул. Пра гэта зазначаў навет Кастусь Каліноўскі, гаворачы, што накіраванасць польскага паўстаньня выклікала «ніпрыхильнасць» да яго больш сур'ёзнае Літвы».

З гэтага скарысталіся таксама царскія ўлады. У часе разгару паўстаньня ѹ Беларусі I сакавіка 1863 году цар пайшоў на некаторыя ўступкі беларускаму селянству, пасыпшы ўсім «адмінінці авазавіковыя пазямельныя адносіны паміж панамі і населенымі на іх землях часова забавязанымі сялянамі» ѹ большасцю паветаў Беларусі ды «бяўшы» пра зынажонне на 20% выкупных платоў. Разам з гэтым расейская пропаганда становіцца на адкрытыя шлях звалівання ѹ сінічашы беларускага селяніна на польскіх паноў, на польскіх паўстаньнях паўстаньне ѹ Беларусі наагул. Царскае вясенне каманданыне пачынае навет становіцца ѹ «вабарону пакрыўджаных», націкоўшы беларускага селяніна на паўстанцаў ды арганізуючы іх у так званую сельскую «самаабарану». Такое становічча атрымаў Кастусь Каліноўскі, узімьшы кіраўніцтва паўстаньнем у Беларусі ѹ палаўніче чэрвеня 1863 году. Паўстанье затухала, тым больш тут затухала польскіе паўстаньні, бо ужо з ліпеня гэтага года польская «шабелька» пасыпшыла зымірьшца з царом і прынесці яму прысырку пакорлівася.

Якіер уся надзея групы Кастусь Каліноўскага, а таксама ѹ польскіх адда-

Кастусь Каліноўскі

дзеных справе рэвалюцыянеру, была звязаныя з кіраўніцтвам сялянскага паўстаньня ѹ Польшчы (дасоль кіраўніцтва польскім паўстаньнем ускладала асаблівасць на шляхецкую ваеншчыну). Асабліва на гэта спадзяваўся Кастусь Каліноўскі, спадзічыся атрымаць у сялянскім паўстаньні Польшчы як дзеячага саюзника ѹ вагульным змаганнем, так і ѹ палітычных дачыненіях з Польшчай, чаго не магла дапусціць польская шавіністичная шляхта. Маючы апошніе на ўзвесе, таму Кастусь Каліноўскі й цяпер не парывае поўнасцю з Варшавай, ідучы на часовы кампраміс зь ейнімі агентамі ѹ Беларусі.

Гэтак, адказваючы на заклік цяльшчыскага япіската Валанчэўскага з 6 верасня, а таксама Віленскай каталіцкай духоўнай кансісторыі, звязаныя з закліком «перадацца на воюю ўышчышага ѹ краю начальства... пакінуць усякае супраціўленне... пакінуць зверху, спусташыя духу ѹ слабасць у тых; хто павінен быць прыкладам гаспадарства, выгрымкі, самахаўляваныя — вось боль самы бязлітасны. Нішто ѹ парападынні зь ім забойствы, пакуты, пажары, зробленыя карнікамі

два рапарты-пратэсты, у якіх падымаўся пытаныне ѹмешваньня Варшавы ѹ справы Літвы ѹ складаўся пратэст спрэчкі прылучэння на польскіх Коўенскага й Горадзенскага ваяводствів.

Пра напружаныя, навет варожыя дачыненьні між Варшавай і Каліноўскім гэтага часу паведамляе таксама царскі генэрал В. Ратч. Ен паведамляе пайменна, што праз уесь час ішло напружанае змаганье групы Каліноўскага з Варшавай і ейнімі агентамі ѹ Беларусі. «Калі Варшава ўзброена рукою імкнулася замацаваць сувязі, якія абрываліся, — зазначае ён, — Каліноўскі хацей з той-жа час развараць усякія зносіны з Польшчай». З гэтага гледзішча цікае сабой распараджэнне Кастусь Каліноўскага, дадзене кіраўнікім войсковых аддзелу, якое дазваляла ім вешаць тых паноў, што ўсяляк супраціўляюцца ягонай праграме, ды загадвала зноўшы ѹзяць пад сваю апеку сялянства, наагул народ.

Кація ѹ гэты час Кастусь Каліноўскому ўдалося арганізаць нейкую колькасць новых партызанскіх аддзелаў, аднак у тых аbstавінах ён мусіў змыніць тактыку ды навет сам характар паўстаньня. Край быў наводнены расейскім войскам. Таму ѹ першую чаргу Каліноўскі пераходзіць да тактыкі арганізації невілікіх паўстанскіх і рухомых аддзелаў, якія маглі быць падыходамі да віхары, схаватак з расейскай арміяй. Тым часам ён імкнуўся пашырыць сувязі гэтых аддзелаў з мясцовымі насељніцтвам, іх пранікненне ѹ складе, адным словам стварыць з краю сувязь на павстанскія вогнішча. Асноўная-ж уага была звязаная на стварэнне сеткі падтыманыя паўстанскіх арганізацый, што ажыццяўлялася асаблівасцю з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі войскамі, якія стаўліся з аддзеламі сяўтава. А. Мацкевіч з вясені 1863 году, калі збройнае змаганье стала амаль немагчымым і было вырашана адлажыць паўстаньне да вясны 1864 году. У сувязі з гэтым пад канец 1863 году Кастусь Каліноўскі давё загад распусціць большасць паўстанскіх аддзелаў, уручочыць паўстанцам адлужныя білеты. Некаторыя з іх прости былі зынішчаныя царскімі

Літаратурны Дадатак

B

ыказваць у беларускай савецкай літаратуре беларускія патрыятычныя пачуцьці ў любоў да Беларусі, як нацыянальна апрычонай, самабытнай і гісторычнай самастойнай краіны, сурова забаронена. Такія пастычныя тэндэнцыі паддяляюцца пад паніцы «буржуазнага нацыяналізму». Затое вывішаць усё рэасейскае на толькі можна, але ёт трэба, гэта не называецца ані «буржуазным нацыяналізмам», ані «расейскім шавінізмам», але «самым прагрэсіўным» савецкім патрыятызмам.

У выніку нядайней пасялясталінскай «адлігі» палітычнага курсу паявілася для беларускай літаратуре, падобна як і для ўсіх нерасейскіх літаратураў, адна-адзінай вузкая магчымасць выказваць патрыятычныя пачуцьці да сваіх собсціх краін, — гэта апіваць яе вонкава прыгаство ў выказваць пачуцьцёвую да яе прывязанасць, зразумела, бязь ніякіх намёкаў на ейную нацыянальную апрычонасць і гісторычную самабытнасць, наагул бяз усіх тых элемэнтаў, якія ставілі-б Беларусь у незалежнае палажэнне ад Расеі.

Яркім прыкладам такога дазволенага сяняня вузкага ў вонкавага патрыятызму можа служыць лірычнае пасланіе ад беларускага пасыя Алега Лойкі «Лясная Песьня», якую ніжэй перадрукоўваём з нумару 1-га менскага журнала «Полымія» за 1961 год.

*

І дні я не празьбы, каб ня ведаў,
Што завітаць сюльмагу зажыды —
Пад сонсамі курган убачыць дзеадаў,
Ля роднай хаты — ўзлесак малады;
Што сонца векавечнае ўстае
Ня толькі з хваль зялёна-серабрыстых,
Зъ пляску, які барханам пле,
З маўклівага гняздоў гор скалістых —
А і зъ сцежак нетапліных, росных,
У нясыціханым шуме сініх снонаў,
У засені густа-зялённых ліп!..

Ня мог-бы я ні дні празьбы, калі-б
На ўзлескую песень родных больш ня чулі

І на кувала добрая зязюля
Харошым людзям доўгіх-доўгіх год,
Калі-б вясновых хвоек карагод
Жывіцай стомы не гаіў нязванай,
Не хваліваў-бы сон-травой ціхманай,
Празлескім на клікаў да красы,

Калі-б чымсці радасным каханьнем
Не зацвіталі ў лесе
Верасы —

Ня мог-бы я і дні празьбы на сьвеце!..

Ляці, ляці, нястрымы, вольны венцер,

Мяне і самалёт мой абангай,

Бо думак, што імкнуцца ў бацькаў край,

Ты не агоніш, ветру быстракрылы, —

Яны ўжо там, дзе дом бацькоўскі, мілы!..

Там край лясны, і людзі там лясны —

Сасноўская, Каліны, Лазнівыя,

Паддубская, Дуброўская, Дубягі,

Дубровіца, Бярозаўская, Бярозы,

Дубровіца, Дубровіца, Дубровіца,

Ля пня былой, у тры ахвата, ліпны —
На радасьць! —
хочь і помнім мы той дзень,
Калі хацеў нас хіжкы вораг съцерці,
Калі, азылы, люты, пень у пень,
Валіў ён лес у грозным сорак трэйці...

У сорак трэйці...
Сорак трэйці год...
Я не забуду пра яго да съмерці!
І шоў, ішоў, ішоў лясны народ,
Штоночы ён ішоў у сорак трэйці!..
Гасцінны і зычлівы, шчодры бор,
Лагодны, поўны вечнага здароўя,
Біў кулямі прыблудаў ён ўва ўпор,
Канавы наліваў іржавай крою!..
У сорак трэйці... Колькі дзён дарма
Я прачакаў тады цябе, мой мілы,
Ня верачы, што больш цябе няма,
Што доля нас навекі разлучыла.
А лес маўчай!... Па шэрым гушчары
Прасейала імжлівия дажджы ўсё,
Забіўшыся ў зямлянку, ліст сыры,
Самоты, ціхі, нада мной кружыўся...

Я лес люблю, люблю любой паро —
Ня толькі той, што песньямі пяе,
Баравікамі кліча, наліўноу
Малінаю у роце растае,
Але і той, які маўкліва долу
Пажоўклем асьпіаецца лістком:
На выгляд нібы хмуры, невясёлы
Пад хмарамі, налітмі съвінцом, —
Ён люб мне ўсеайдымай дабратою,
Што ўсю зямлю гатова абысьцы,
Каб будучай блакітаю вясною
Ля кожнага акенца расцьвісць;
Ён люб мне няпрыкметлівым гарэннем,
Непаказною сілай нутраной
Пупышак нераскрытым і карэньяу,
Гльбока захаваных пад зямлём!..

І рады я, што зім, такім, я зноўку,
Што трапіў я ў шчасливую пару!..
Гудзе, съпяшаецца зялённая трохтонка
Падлескімі з гары ды на гару...

Даруй-жа, маці, што ня змог я ў хапе
У гэты дзень пабіць з адной табой,
Што я яго з рыдлём патраціў,
З калгаснай гаманлівай талакой!..

Дык вось які ён — лесу тыдзенъ съветлы,
Зялёны дзень над роднаю зямлём —
Ён хвоща кузай гнуткім, пруткім вецицем,
Бярэзнякам пле над галавой...

Съпяши, съпяши, зялённая трохтонка,
У ціхі лятуцены лістапад,
Аддайся, адгукніся рэхам звонкім,
І песьня-жарт, і стук, і звон лапат!..

Зялёны друг, яны — табе ў падмогу,
І рукі насы, і любоў к табе,
Дык ня туманіся ў золкавай жальбе:
З сабою-ж мы бяром цябе ў дарогу!..

Я выняса на тысічы дарог
Цябе, хароши, дружавіты лесе,
І цеш ты сэрца салаўнай песьняй,
Асеньняй прахалодаю мурог!..

З табою я, зялёны дружа-лесе,
Душой і сэрцам злыты назаўжды:
Ляцец прыйдзеца мне на Марс, на Месяц —
Я завязу сасонку і туды!..

Расыці, дужэй пад сінім зорным небам,

Зялёным лісцем сонца падымай,
Дажджы вядзі, каб ніва съпела хлебам,
Каб білі рэкі хвалья цераз край!..

Я вынысу цябе, як міру песьню,
Услыўляючы цябе на ўсе лады,
І будзеш на зямлі ты, любы лесе,
Мне помнікам на доўгія гады!..
А тых, хто на цябе руку падыме,
Рабуючы зялёному зямлю,
Няўмольна асуджу

Радзімы імем,
Праклёнам вечным, ганьбай закляймлю!

... Я радасьці такай зайдрошчу прости:
Важнецкі, з бляскам цёплым у вачох,
Шыроны дзядзька, загароль, рослы,
Ніле маленькі дубчык у рукох,
Нясе, нібы із шкіла ён, асыржокна,
Нясе пышчотна, нібы немаўля,
І саступае перад дзядзькам кожны,
Ўрачыстасцю крануты спакваля...

Мо' і таму, калі мы, кузай поўны
Набраўшы ліпаў, ехалі дамоў,
З-за хмар съвінцовых сонца яркай поўнай
Як выглянула — на зынікала зноў,
І зайчыкамі радаснымі шыбы
Іграў ў сонцы; жоўчэнкы пясок
На шлях да эртэсаўскай сядзібы,
Здавалася, пасыпаў хтось знакор

У добры час расылы ви ў лесе, ліпны,
У добры час выкопвалі мы вас,
У добры час ля нашае силбы
Дужэйце каранямі — ў добры час!..

У добры час разьвіе ліст цяністы,
Каб сонца промені век на ім ня гас,
У съвет плыўіце казкаю вячыстай,
Зялёнай хмарай зашумеўши ў добры час!..

Я гэты дзень да скону не забуду,
Зялёны дзень краіны дарагой
Мо' для каго-б, нядзельны, стаў ён буднім,
Рыдлём кай зазвінёшы над зямлём,
Ды мне ён стаў лясной чароўнай песьняй,
Зялёнай рапсодыяю стаў —

Над незабыўным бацькамім узлесісем
Красою непаўторнай загуячү;
Лавіў я гукі, прагнучы сабраць іх,
Каб пераліць у слова, у радкі,
І дарасна ўсіміхалася мне маці,
За мною сочачы ад весніц з-пад руки...

А ліпі падымаліся маўкліва,
На нас раўнаныне строга бяручи,
Дарогу абступаючы, імкліва
З гары на горку ўдалеч бягучы...
Мой край лясны... Шуміць дубы, яліны
Пад вокнамі заводзкіх карпусоў,
На цымлі съвеце ён такі адзін —
Абжыты щасцішем съветлы край лясоў!..
Тут пруткі ліст перад заводзкім цэхам
Чалом ад раницы да познія ночы б'е,
Тут гул фабрычны мякка глушыць рэха,
І стома няўпрыкметні растае;
Тут на съвітанкы ў дружбе будзяць цішу
Гудкі і салаўі, а цэлы дзень,
Па-над асфальтам рассыцяліўши,
Калыша пушча свой лагодны цену;
І тут з узълеску, заглушиўши трактар,
Пад жаўтабрушак звонкі перасыбіст
Рупліва роль аглядвае араты —
Вясёлы, загарэлы трактарыст!..

троіцкі манаstry. Тут і было напісаны абышырнае Жыцьцё
гэтых мучанікаў. Бо магчымая толькі адна лягічная развязка
замены царкви съв. Мікалай на царкву съв. Тройцы, калі
ўмісцівімі культ гэты ў Вільні. Ніхто ня быў-бы зацікаўлены
у такай зъмене, які толькі Святатроіцкі манаstry, які ў канцы
16 веку прэтындаваў стацца царкоўным асродкам Літвы
(Беларусі). Пазней, у 19 в. мы пабачым, што наступіць да
лейшае зіначанье Жыцьця, калі Святадухаўскі манаstry у
Вільні, як праваслаўныя асяродак таго часу, авбесвіць сібе
цэнтрам культу мучанікаў, цвердзячы, што мучанікі былі
пахаваны ў царкве съв. Духа, дзе навет знойдуцца іх мошчы.

Святатроіцкі манаstry у Вільні ў другой палавіне 16 в.
запраўды быў галоўным асродкам царкоўнай праваслаўнай
акцыі на нашых землях і прабаваў ратаваць праваслаўную
царкву ад заняпаду, які наносіўся рэфармацияй. Паводле
съветчаніні Скарбі і Пашея (Русск. Ист. Біб. XIX, 214, 677,
975), у вадным толькі Наваградзкім ваяводстве «грэцкая вера»
страціла на карысць новаверцаў 650 цэрквяў і «ледве сотні»
дом шляхціцкіх найдзес, каторый бы тым паветрам на быў
зараханы».

Яшчэ раней, у 1546 г. Жыгімонт съцвярджаў, што ён ат-
рымаў мнозства лістоў ад князёў і паноў «грэчскага закону»,
у якіх пададзенія былі факты або «нераднасці і несправе»
праваслаўнага духавенства, якое не прытымоўвалася «правіл
съвітых ацец і не подла права» жывеца, а ў «блудзе і рас-
пушчэнстве». Дзяла направы царкоўнага жыцьця Жыгімонту
Аўгусту загадваў склікаць у найбліжэйшым часе Сабор япі-
скапаў у Вільні (АЗР, III, 3).

Але духавенства не паднялося да аздараўлення царкви
и пасыла Сабору. Вось-жа ролю гэтую пераняты манаstry
і пры іх арганізоўваныя царкоўныя брацтвы, з якіх на пер-
шыя месцы вышыла Брацтва Святатроіцкага манаstryа ў Вільні,
заснаванае ў 1584 г. ды заціверджанае ў 1586 Жыгімон-
там (Вазай) і патр. Константынапольскім Ярэмім. Хутка яно
разгарнула актыўную дзеянасць, нажаль бы быў узяты кірунак
і дух маскоўскага царкоўнага адраджэння ў васабіўласы
«стоглавага» Сабору. Немалую ролю ў гэтым адигралі кн. Курб-
скі і іншыя расейскія ўцекачы, асеўшы на Валыні і на на-
ших землях. Гэтыя эмігранты, падтрыманыя кн. Астроскім,
Слуцкім ды іншымі магнатамі ў сваіх лістах і публікацыях
заклікалі да вернасці праваслаўю тыпу маскоўскага ды
зберажэння «рускай» мовы, гэта ёсьць мовы з нахіламі
царкоўнаславянскім і маскоўскім.

БАЦЬКАЎШЧИНА

© PDF: Kamunikat.org 2011

© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2011

© Інтэрнэт-версі

Брытанскай супольнасьць і Паўдэнна-Афрыканскі Саюз

Лёнданская канферэнцыя прэм'ера мінаціі яку з такої упорыстасцій краінаў Брытанскай Супольнасьці прыправодзіць ультра-нацыяналістичныя вяла да таго, што гэта Супольнасьць ўрад Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу, спрэчліві аднаго свайго сябру — Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу. Калі ў выніку падтрымкі курс ураду Фэрвурда ку праведзенага ў мінульым годзе пле-гэты падтрымкі курс ураду Фэрвурда бісціту, Паўдэнна-Афрыканскі Саюз Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу, што прыняў пастанову зъмяніць сваю кан-яна прывяла да прымусовага ягонага стытуцію і стацца рэспублікай, выка-выступленія з Брытанскай Супольна-насці.

Аднак гэтыя сумлевы ня былі спалучаны з фактам абвешчання Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу рэспублікай. У што ёй быў адным з сябру Брытанскай дачынені ўжо быў прэцэдэнс скай Супольнасьці, заўсёды быў уважаўствораны Індый, Ганай і Пакістанам: якіх прыкладам таго, што гэтыя краіны — незалежныя рэспублікі, і ўсё-ж яны застаюцца ў Брытанскай Супольнасьці. Пытанье аб дзяць краіны ѹ народы, якія раней былі ў сувязі з падтрымкай апартэйду, гэта значыцца падтрымкай расавай дыскры-

мінаціі. Калі ў выніку крывавай вайны паміж Ангельцамі і Бурамі — насељніцтвам галяндзкага паходжання. I той факт, што ёй быў адным з сябру Брытанскай дачынені ўжо быў прэцэдэнс скай Супольнасьці, заўсёды быў уважаўствораны Індый, Ганай і Пакістанам: якіх прыкладам таго, што гэтыя краіны — незалежныя рэспублікі, і ўсё-ж яны застаюцца ў Брытанскай Супольнасьці. Пытанье аб дзяць краіны ѹ народы, якія раней былі ў сувязі з падтрымкай апартэйду, гэта значыцца падтрымкай расавай дыскры-

мінаціі. Але цяпер выступленіе Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу мае адмысловас значанне таму, што ў да-дзеным выпадку сам прынцып існа-ваннія свабоднай асацыяці, якая аб-ядноўвае на прынцыпах роўнасці на-роды розных расаў — быў паставітэны пад загрозу. Палітыка няпрымірэнчай расавай дыскрымінацыі, якую праводзіць паўдэнна-афрыканскі ўрад у да-чынені да нэгрэцянскага насељніцтва гэтай краіны — нясумяшчальная з гэтым прынцыпам.

Пасля ператварэння Брытанскай Імперыі ў Супольнасьць Нацыяў, прад-стайкі на белых народоў — як паводле колькасці краінаў, так і паводле агульнай колькасці насељніцтва — сталіся бальшыней. Зразумела, што гэта мусіла адбіцца на памітыце ангельскага ўраду ў тых калоніяльных краінах, якімі далей кіраваў Лёндан. Ангельцы за-сёды цвердзілі, што іхная калоніяльная палітыка ставіць сваёй мэтай пад-рыхтаваць усе калоніяльныя народы да таго, каб яны самі маглі кіраваць сваёй краінай, і каб, стаўшыся незалежнымі, гэтыя народы маглі глядзець на белых, якія застаўніцу на іхных тэрыторыях, якія на роўных з імі грамадзянаў.

Гэтыя прынцыпіи вынасьці цвёрда ўка-раніўся ў съведомасці кожнага Ан-гельца. Тому калі пасля Другой Сусве-тнай вайны паўдэнна-афрыканскія шавіністы прыйшлі да ўлады і начапілі праводзіць сваю палітыку дыскрыміна-цыі, абузівныне супраць гэтага ахапіла ўсё Брытанскую Супольнасьць.

Аднак, гэта апазыцыя да палітыкі Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу ў пэ-най ступені злагоджвалася съведомас-ція таго, што траба за ўсякую цану за-хаваць адзінства Супольнасьці.

На нядыяйнай лёнданской канферэн-цыі шмат якія прэм'еры краінаў Супольнасьці, а перш за ўсё ангельскі прэм'ер Макміллан, імкнуліся знайсці кам-прамісовае развязанне, якое асуздзі-ла б палітыку дыскрымінацыі, а адна-часова на выключала з Супольнасьці Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу. Але цік з боку на-белых сябру Супольна-сьці і цвёрдая пазыцыя, якую занялі канадзкі прэм'ер Дыфенбэкір у пы-таныні побуй ліквідацыі ў Супольнасьці расавай дыскрымінацыі — спрычы-нілася да таго, што далейшае сябруства Паўдэнна-Афрыканскага Саюзу ў Брытанскай Супольнасьці Нацыяў сталаася немагчымым.

Р. С.

**НІВОДНАЯ НАЦЫЯНАЛЬНАЯ,
ТАВАРЫСКАЯ І СІМЕЙНАЯ
УРАЧЫСТАСЦЬ НЕ ПАВІННА
АДБЫЦА БЯЗ ЗВОРУ СЯРОД
ПРЫСУТНЫХ АХВЯРАУ НА
ВЫДАВЕЦКІ ФОНД
«БАЦЬКАУШЧИНЫ!»**

6) цудоўнае недатыканье целаў мучанікаў дзікім звязкамі і птушкамі;

7) што ад часу съмерці Астапа нікто больш ня быў павешаны на тым дубе ці пакараны на тым месцы;

8) на месцы мукаў съвятых пабудаваная царква сьв. Тройцы, у якую былі перанесены мошчы мучанікаў.

9) слова «вунійны» было заменена «катализкі».

Як бачым, рэдакцыя Актаў Санкторум надала закругленую гагіографічную апрацоўку для Жыцьця Віленскіх мучанікаў, павыкідаўшы речы, якія былі ня выгадныя для нашай гісторыі, ці каталіцкай Царквы.

*

Так выглядала справа Жыцьця ѹ культу Віленскіх мучанікаў у вунійнай царкве 17-18 вв. Відавочна старыя рэдакцыі былі зънішчаныя, бо калі Москва стала кантраліваць напаше царкоўнае жыцьцё, дык прышло пісаць напаше Жыцьцё мучанікаў ужо на аснове вунійных крыніцаў. Такую рэдакцыю зрабіў Дымітры Растоўскі (1651-1709), гадунец і настаўнік Кіеўскай Акадэміі, дзе быў вунійны жароль ѹ літаратура. На аснове апрацоўкі Дымітрыя Растоўскага было выдадзена першы раз у Москве ў 1749 г. Жыцьцё Віленскіх мучанікаў. Пóтым яно ўвайшло ѹ зборную працу Дымітрыя Растоўскага, выдадзеную Св. Сынодам у 1906 г.: «Жыцьця съвятых по рускому языку ізложенные по руководству св. Димитрия Ростовского с дополнениями из пролога».

Дымітры Растоўскі напісаў сваю рэдакцыю Жыцьця Віленскіх мучанікаў, карыстаючыся галоўным чынам з тэксты лацінскага Актаў Санкторум. Цэлія сказы проста даслоўна перакладзеныя на расейскую літаратурную мову пачатку 18 веку з Актаў Санкторум. Іншыя месцы перадаў вадністым расейскім стылем, захоўваючы амаль усе падрабязніцы. Ясная реч, напона ўстаўлена імя Альгерда ѹ Вільні (як у Каяловіча) да 13 сънегня, як дзень съмерці Астапа (як у Каяловіча). Павыкіданыя «паганская» імёны мучанікаў, як у Актах Санкторум, а таксама прынятыя месцы пахаванія мучанікаў — царква сьв. Тройцы. Цікава падкрэсліц, што Св. Сынод выдаўшы ў 1906 г. афіцыяльны тэкст Жыцьця Віленскіх мучанікаў на ўзяў пад увагу рэдакцыі манахаў Святога Духа, якія цвердзілі, што месцам пахаванія съвятых ёсьць іхная царква — Св. Духа.

«Руская зямля»

*

У савецкіх школах беларускіх дзяцей ад маладых гадоў вучані, (ці лепш ка-жуць — прамываюць мазгі), што беларускі народ ёсьць народам гісторычна маладым і, як такі, зъяўляеца вытвараць штучным, бо народам ён стаўся не па сваёй волі, але пад узьдзеяннем вонкавых і варожых дзейнікаў.

У старыну на зоры гісторы — як съветыцы паводле іх гісторычнай наука — на тэрыторыі Усходняй Эўропы

славяне тварылі на тры, але адзін рускі народ, мелі адну рускую дзяржаву, адну

рускую мову, адну рускую культуру, і ўся Усходняя Эўропа называлася Русью.

Калі ж у выніку татарскага пагрому гэтая съвятая Русь заламалася, а за-

ходнія часткі яе ў часы гэтага татарскага ліхалецца была сілай адварвана

ад усходняй, гэтыя тэрыторыяльныя разъ-дзел калішній адзінай-недзялімай на

дэльце часткі прывёў да разрыву ѹ ка-лішнія нацыянальныя еднасці. I так,

калі на ўсходняй частцы народ, змага-ючыся з татарскім захопніцтвам, здо-леў ізноў тварыцца сваю нацыянальную

дзяржаву і бесперашкодна разъвіва-дзяліцца нацыянальную культуру, за-

ходнія часткі калішній Русі, лучшыя

пад чужацкое ярмо, хірэла ўсё нацыя-нальна ды хірэла, і на толькі не могла

зрабіць ніводнага кроку наперад, але

піцілася ўзяд, у сувязі з чым паміж гэ-ткімі думкамі вытварылася такая

вялікай дыстрапорцыі, якай я прывяла

да таго, што калісі адзіні рускі народ

аказаўшы ўроще падзеленым на тро

розныя народы.

Сялоны, калі гэтыя тро народы

апынуліся ізноў у вадній брацкай сям'і, і Беларусы, дзякуючы сваёй нацыя-нальной дзяржаве, здабылі таксама ўсё

гэта, што выбіліся ў інтэлігенты. Але і

гэта аказаўся ўроще падзеленым на тро

розныя народы.

Этая бальшавіцкая філязофія гісторы, якая нацыянальную беларускую гісторыю зводзіць ніжкай нуля, не зъяўляеца ўсё-ж цалкам бальшавіцкай вы-думкай, бо то-е-ж сама вучылі ўжо ў

расейскіх школах і ў часы царызму. Яшчэ Кацярына II прылучыўшы нашыя

землі да расейскай імперыі і з гэтай на-
годы выдаўшы медаль з вымўным на-
пісам «отторженая возвратих», у га-
тых двух словах вызначыла кірунак

расейскай гісторыяграфіі ў дачыненіі да

нашай гісторы. Прыміненне такім чы-
нам беларускіх мазгіў пачалося можна

сказаць з першага дня ўваходу Белару-
сі ў склад «едзінай, недзелімай матушкі

Расі». Тады аднак з увагі на малую кол-
ькасць расейскіх школ на Беларусі,

расейская прапаганда магла прамыць

мазгі толькі невялічкай кол-касці лю-
дзей, што выбіліся ў інтэлігенты. Але і

гэта аказаўся ўроще падзелыкам для

расейскай вялікадзяржаўнай ідэялігії, бо

гэтыя з прамыткімі мазгамі нашыя ін-
телігенты цяпер самі началі памагаць

маскалём прамыцаць мазгі сваім зем-
ляком.

Што праўда, рабілі гэта яны трохі

іншак, якія такія бруталія, як маскалі, бо

хадзяць і мелі абрусевальны мазгі, але як дой-
га ў сэрцах іхных пераховывалася лю-
боў да свайго краю ѹ народу, нэгатыў-

нае дачыненіе маскаліў да беларускай

нацыянальнае суплеменія. Дзеля

што ў Беларусі ўсякай нацыянальной

гісторыі наўсяціўшы на было й не могло быць, бо

Беларусы «те же рускіе», а да таго —

і Беларусы, дзякуючы сваёй нацыя-нальной дзяржаве, здабылі таксама ўсё

гэта, што выбіліся ў інтэлігенты, але яны наогул ня здолыны да дзяржавы.

Сялоны, калі гэтыя тро народы

апынуліся ізноў у вадній брацкай сям'і,

і Беларусы, дзякуючы сваёй нацыя-нальной

(Праця з 6-ай бачыны)

ўзяць пад увагу, што сярод першых на-
шых адраджонцаў была не малая коль-
касьць шляхты, якія — здавалася — бы-
ли больш адпорны на ма-
коўскую пропаганду, якую і скрытую,
хутчэй ўзнохаць, дзе тут зарыты са-
бака. Шляхцікі аднак, што ўліваліся ў
беларускі нацыянальна-вызвольны рух,
здоровье).

рабілі гэта, як ведама, з увагі на свае ле-
вия пагляды, а гэта іхная лявізія як-
процістуляюча «Рускай зямлі» Галіч і
Валадзімер-Валынскі, а ў Іпацкім пад-
ст. існавала «Руская зямля» з галоўнымі
адрасамі народу не з кляса-
вага, але з нацыянальнага боку. Варожа
адносіться да клясавай дзяржаўнасці ў
сучасных, яны інгатыўна ставіліся
да клясавай дзяржаўнасці ў мінулым,
а таксама вульгарнай дачыненіе да гісто-
ры науки, зразумела, што не магло па-
магчы ім, ані тым больш выхадцам
з сялянскага асяродзьдзя, выявіць зъ-
гісторы роднага краю нацыянальную гі-
сторию беларускага народа. Гісторыя,
пісаная нашымі адражэнцамі, гэта быў
той самы западна-руссізм, толькі ў бе-
ларускай моўнай вонраты.

Сяяночна ў нас на гісторычных фронты-
це мала што зъянілася. Да старых кля-
савых акуляраў, якія — зацимнічаюць
пагляд на нашу гісторыю — не пазвала-
лі дагэтуль належна расправіцца з за-
падна-руссізмам, дайшлі цяпер яшчэ
акуляры рэлігійныя, якія таксама нам у
гэтыя справе памогуць, як кашаль у
хваробе. І калі нам кажуць, што мы, як
эмігранты і «амбасадары», мусім шырэй
паплурывізаць нашу гісторыю сярод
чужынцаў, паўстае пытаньне: а ці гэта
наша пропаганда ня будзе вадой на чу-
жыя млын?

*

У 1951 годзе савецкая Акадэмія науک выдала кніжку савецкага гісторыка А. Н. Насонава: ««Русская земля» и образование территории древнерусского государства», (Історико-географическое исследование). З увагі на то, што кніжка гэта апертая на шырокім першакры-
ничным матарыяле, я пазволю сабе ні-
жэй прывесці адтуль некаторыя вы-
трымкі ў справе тэрміну «Руская зямля»:

«Тэрторыяльны абсяг старой летапіс-
най «Рускай зямлі» (або «Русі» ў тэрто-
рияльным разуменіи) мы можам вызы-
наны на прыбліжэні:

«Ноўтарад не называлі ні «Русью» ні
«Рускай зямлі» на пайдні (у Кіеве), а
таксама і ў самым Ноўтарадзе. Раствора-
Суздалская зямля, а таксама і Рязанская
простаўляючыя «Русі» і ў пайднёвым
летапісе і ў пайдночно-ўсходнім.

«Смаленск на лічылі ні «Русью», як
відаць з Іпацкага летапісу пад 1155 і
1197 г., ні «Рускай зямлі» (Іпацкі л.,
1174 г.). Таксама на лічылі, што Палацкая
воласць уваходзіць у склад «Рускай
землі», як съветчыць Іпацкі летапіс пад
1140 годам. (В то же время изыдоста
княжича два (Кривітстей князе) из

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайдночно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устойлівасць тэрміну, як тэрмі-
ну географічнага, паказвае, што «Рус-
ская зямля» вельмі старога паходжання
і паўсталі яна, відавочна, не ў XI ст.,
заняткам паўночных і з другой паловы XII стагодзьдзя, Кіеў-
пайднечно-ўсходніх яе частак, і Кіеўскай ужо фактычна не панаўні над аддзель-
воласці, бязь дзярэўской і дрыгавіц-
ных часткамі гаспадарства; з гэтага ча-
ску Кіеўскага гаспадарства больш правіль-
на называць «древнерускім».

«...Устой

Зь беларускага жыцця

Беларускія вэтэраны ў Нью-Ёрку

12 сакавіка 1961 г. адбылося паседжа-
радкам), але праз прысьвіту а. Хведару
ильне ўправы Задзіночаныня Беларускіх
Вэтэранаў у Нью-Ёрку. Галоўным пун-
ктам парадку дна была справа ажы́-
леньне дзеянасці арганізацыі. Старшы-
ня ўправы сп. Ул. Курыйла пастаўшы на
абмеркаванне цэлы рад канкрэтных
пытаńній:

а) Залажэнне новых аддзелаў ЗБВ.
У шмат якіх местах Амэрыкі аддзелы
ЗБВ павінны быць адноўлены. Справа
гэтая пакуль што ўпіраецца ў пытаńне
статуту, які знаходзіцца ціпер на стады
перапрацоўкі ў связі з наплыўмі з арганізацыюю маладых Беларусаў — вэ-
тэранаў амэрыканскага войска. Паста-
ноўненне звязаныца да Статутоваса камісіі з просьбай прысьпешанні працы
над статутам (над ягонаі асноўнай ча-
сткай, дзе гаворыцца пра мэты аргані-
зацыі, — каб можна было пачынаць за-
хады для засноўвання новых аддзе-
лаў).

б) Новы штандар. ЗБВ у Нью-Ёрку
мае ціпер штандар, прывезены зь Нямеччыны (зь Віндзішбергердорфу). Но-
вы хакарт арганізацыі вымагае ціпер
новага штандару. Пастаноўлена без-
адкладна заніца гэтай справай у параз-
уменны із Статутоваса камісіяй (стар-
шыня ген. Фр. Кушаль).

в) Складкі. Скарбнік новае ўправы сп.
Аўгэн Лысюк узяўся энэргічна за спра-
ву складак (50 цэнтаў месячна), і трэба
спадзявацца, што сябры ЗБВ падтрымаш-
уюць яго ў гэтым высілку.

г) Вэтэранская вечарына. З мэтай
ажыўленення духу ды ўзмацнення фі-
нансавае базы, ньюёркаўская вэтэраны
пастановіла наладзіць у першую суботу
на праваслаўным Вялікадні вэтэранскую
вечарыну ў Беларускім Грамадзкім Цэн-
тры ў Брукліне, спадзяючы, што на
вечарыне будзе людна, бо гэта будзе
свято роду першага вэтэранскае гуль-
бішча. Бязумоўна, у праграме танцаў на
ганаровым месцы побач з чачай будзе
марш.

д) Парад ляльнасці. Як штагоду, бе-
ларускія вэтэраны возьмуць актыўны
ўдзел у сёлетнім парадзе ляльнасці, што
адбудзеца ў суботу 29 красавіка.
Практычны бок гэтага пытаўнія (асаб-
ліва справа ўніформаў) будзе амбяркоў-
вацца на вэтэранскіх сходзе, які запля-
нована склікацца на нядзель 2 красавіка
сёлета (у Грамадзкім Цэнтры пасыль-
царкоўнае службы). Сход будзе адкрыты
для ўсіх, хто цікавіцца парадам ляль-
насці нааагу.

е) Управа ЗБВ у Нью-Ёрку пастанові-
ла дэлегаваць свято старшыню сп. Ку-
рыйлу ў Камітэт увекавечання памяці
нядуна памерлага слуцкага паўстанца
а. Хведара Данілюка. Управа ЗБВ тры-
мае адвакація, аднак, пагляд, што грамадзкае
увекавечанне памяці вялікага бела-
рускага патрыёта ё змагара, якім быў
праз цэлае сваё жыццё а. Хведар, па-
вінна быць зроблене не праз
стаўленне надмагільнага каменя (гэта
магло быць зроблена прыватным па-

„Руская Зямля“

(Заканчэнне з 7-ай бачыны)

общай совет пригородов не призываю, и
что уложат оные, потому должны и
пригороды исполнять, в Белой же Руси
старейшие грады Ростов и Сузdal, а
Переславль, и Владимир и прочие
суть пригороды сих двух, того ради их
совета не потребно слушать? С. Соловьев, I, 723). П

Ці тэрмін «Alba Russia», павіўшыся на
італянскіх геаграфічных картах ад XV
в., адносіцца да нашай літоўскай зямлі,
ці да маскоўскай? (1473 год: «Великому
Калісту, первоўсвятителю рымскому,
Іоанн, великий князь Белой Руси, пок-
лон шлет, молит послом его верить.» В.
Ізвіцкій «Іван III», 3, 473).

Бязумоўна, што БЦР, як штандаровая
арганізацыя вялікіх эпігонаў западна-
руссізму, байды ці калі зразумее, што
беларускі нацыянальна-вызвольны рух
ня ёсьць нейкім бунтам сялян Вала-
годзкай туберні, і што афішавацца перед
чужынцамі сваімі «Русімі», ўсім колераў
і адценкаў, пры адначасовым систэма-
тычным аплёдыванні гістарычных
Крывічоў ды аддаванні задурна гістарыч-
най Літвы жамайкам, гэта нічога ін-
шага, як..., але ня ў гэтым справа.
Справа ў тым, што рак западна-руссіз-
му, які мы атрымалі ў спадчыне ад доў-
гай маскоўскай няволі, не зьяўляецца
усё-ж манаполем толькі БэцэРу, рак
западна-руссізму разъядзе нашы маз-
гі, якія глядзячы на нашы груповыя ці
рэлігійныя падзелы. Найгоршае аднак тое,
што мы на толькі дасюль ня выпу-
таліся з гэтай бяды, але і самай бяды ня
хочам бачыць.

Часлаў Будзька

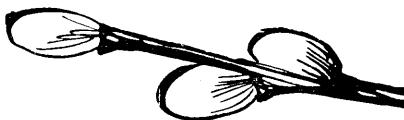
магільных помнікаў, якія, пэўна-ж, бы-
дуць перахоўваць памяць, але якія, не-
як, перагароджаюць дарогу ў жыццё
тэй крылатай справе, за якую людзі
змагаліся, дыў самую памяць звужа-
юць — тады, калі гэтая памяць можа
быць увекавечаная непараўнальная try-
валей друкаванымі выданьнямі.

Я. Запруднік
сакратар ЗБВ

ПАДЗЯКА

Усім беларускім арганізацыям і пры-
ватным асобам, якія прыслалі нам свае
прывітанні з нагоды нашага нацыя-
нальнага свята 25 Сакавіка, складаем
на гэтым месцы нашую шчырую падзя-
ку.

Рэдакцыя «Бацькаўшчыны»

Зь беларускай песеннай скарбніцы

Дзяўчынанька шуміць гай

(Лірычнае бел. нар. песьня)

1. Дзяўчынанька шуміць гай (2 разы)

Каго верна любіш, не забывай. ..

5. Ой, на буду начаваць, (2 разы)

Пасяджу я трошачкі, пайду

спаць. ..

2. Няхай шуміць, хай гудзе, ..

А хто верна любіш, той сам

прыйдзе. ..

6. Мы сядзелі да зары, ..

Пакуль стала відненка на

двары. ..

3. Дзяўчынанька, адчыні, ..

Хаця-ж мае сэрца развесялі. ..

7. Узышоў месяц і зара, ..

Аставайся мілая здарова, ..

4. Я на буду адчыніць, ..

Бо захочаш начаваць. ..

5. Ой, на буду начаваць, ..

Пасяджу я трошачкі, пайду

спаць. ..

Заяўвага: Арыгінальная мэлдыя ідзе першую палову (да Хору) у верхнім

голосе, другую палову (ад Хору) — у сярэднім голосе.

Ой, ляцелі гусі

(Бел. лірычнае нар. песьня)

1. Ой, ляцелі гусі з далёкага броду.

Селі на Дунаі скалацілі воду.

4. Чорна хмара ідзе, дробны дождёвік

будзе,

3. Як мы любіліся, — цяпер перасталі.

5. Ой, ляцелі гусі...

Заяўвага: Арыгінальны напеў даеца ўесь час у верхнім голасе.

Фэльетон

,Калгас імя Савецкай Улады“

(З радыёвой хвалі «Свабода»)

У парадку гэтак званага ўзбуйнення — Не твая справа, ты дэструкцыйны
калгас, суседнія калгасы «Гіант» і элемэнт! Я забавяваюся перад роднай
«Шлях да камунізму» аўядналіся ў вадзіні.

На парадку дна першага сходу двух
аб'еднаных калгасаў стаялі дзів'е пра-
блемы: прышице новых сацыялістыч-
ных забавяланьняў і праблема назову

задакаў, якія падарабоўвалі ўзельні-
кі і паплечнікі.

Другі пункт парадку дна выклікаў вя-
лікі цяжкасць і гарана дыксускі. Ні-

водзін з двух папярэдніх назову аўяд-
наных калгасаў не падабаўся ўзельні-
кі і паплечнікі.

Цяпер разышліся, як чорная хмара.

4. Чорна хмара ідзе, дробны дождёвік

будзе,

3. Як мы любіліся, — цяпер перасталі.

5. Ой, ляцелі гусі...

Заяўвага: Арыгінальны напеў даеца ўесь час у верхнім голасе.

Гадавы сход Беларускай Касы Самапомачы

Месец люты штогоду стаўся ўжо тра-
цыцыйным месяцам гадавых сходаў бачна, за мінулы год было адбрана 9
Касы Самапомачы ў Таронта. Сёлетні пазычак ад 60 дал. да 2.795 дал.

Спадар М. Арошо зачытаў заключны
пратакол Кантрольнай Камісіі, паводле
якога праца вялася належным парад-
кам, а ў васблівасці была падкрай-
сць ахвярнасць Скарбніка сп. Я. Чор-
нага.

Скарбнік Касы — сп. К. Чорны адчы-
таў справа задачу аб працу працы Касы
за мінулы год, і як было бачна, на гле-
дзічы на канцынктуры абумоўлены, га-
дады абарот Касы склаў 116 тыс. 183
дал. 13 цэнт. крэху ніжэй, як у папя-
рэднім годзе. Добрай навінай было
уздзенне вольнай чакавай систэмы ў
прышыпшы, калі кожны сам мог выпі-
саць собсکі чэк на розныя аплаты, як
тады робіцца і ў банках данай краіны,
пры гэтым ашчаджуючы на кожным чэ-
ку 5 цэнтаў.

Чакавая систэма была адбрана сход-
ам на наступны год з тым, што пай-
шчыкі будуть часцей іх ужываць, што
дасыць абліжку аплаты за карыстальні-
ці імі Цэнтральнай Касе (кошт у год 100
дал.). У выніку было запрапанавана
ашчаднісці: на ўзделы 4% і 3% на
гэтаўклады, што ўжо было адбрана больша-
шы змен, г.зн.: кожнае пятніцы ад 8-
ай веч. і ў нядзель на паўдні.

За Пазычковую Камісію з справа-
зда-

СЯБРОУСКІ ВЕЧАР

У сувязі з вялікім постам было па-
станоўлена ўправа ЗБК рабіць у між-
вечары сяброўскія вечары, і адным такім
звечароў быў ўзложаны ў суботу 4-га
сакавіка ў залі БР-ГЦ у Таронта, на які
зышло шмат жадаючых.

Вечар сам па сабе быў тым больш, што за «уступны» да-
ляя кожнага атрымаў добрыя гарачы пад-
вячорак з напіткамі і ў дадатак мог уз-
багаціцца жартамі, гумарамі і іншымі
«вайстротамі», як і паслухаць гра на
акардыёне або калектывна пас